

เกณฑ์มาตรฐานการเสนอเค้าโครงวิทยานิพนธ์

บุญชม ศรีสะอาด มนตรี อนันต์รักษ์ *
สมนึก ภัททิษณี นุชวรา เหลืองอังกูร
อรนุช ศรีสะอาด สุทธิวรรณ พิรศักดิ์โสภณ

การทำวิทยานิพนธ์หรือปริญญานิพนธ์ เป็นกิจกรรมที่สำคัญมากกิจกรรมหนึ่ง ของการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา สถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งอาจกำหนดกระบวนการในการทำวิทยานิพนธ์ไว้แตกต่างกัน กระบวนการที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กำหนดไว้ นับว่าเป็นกระบวนการที่ดี คือจะให้นิสิตศึกษาค้นคว้าและจัดทำเค้าโครง (Proposal) วิทยานิพนธ์ ภายใต้คำปรึกษา การควบคุมดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษา

* คณาจารย์ ภาควิชาพื้นฐานของการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมหาสารคาม

การวัดผลการศึกษา 2

(อาจารย์ผู้ ควบคุมวิทยานิพนธ์) ในลักษณะไม่เป็นทางการ เมื่อเห็นว่าเป็นเค้าโครงที่ละเอียด เพียงพอ ก็จะนำเสนอต่อคณะกรรมการซึ่งประกอบด้วยอาจารย์ที่ปรึกษาจำนวนไม่น้อยกว่า 2 คน และกรรมการผู้มีความรอบรู้ในเรื่องนั้นอีกจำนวนหนึ่ง พิจารณาซักถาม วิจารณ์ เสนอแนะ และตัดสินใจว่าจะปรับปรุงแก้ไขเช่นไรสมควรให้ทำหรือไม่ ถึงแม้ว่ากระบวนการดังกล่าวนี้จะเป็นกระบวนการที่ดี แต่ก็มักพบปัญหาว่า นิสิตแต่ละคนเสนอเค้าโครงที่มีจุดบกพร่องมากมาย ข้อเสนอแนะของกรรมการอาจผันแปรไม่แน่นอน ฯลฯ เพื่อป้องกันปัญหาดังกล่าวให้หมดไปหรือลดน้อยลง จึงได้จัดทำเกณฑ์มาตรฐานการเสนอเค้าโครงวิทยานิพนธ์ เพื่อให้ นิสิตได้ศึกษาและยึดถือ ผู้ที่จะเสนอเค้าโครงวิทยานิพนธ์เพื่อให้คณะกรรมการพิจารณาเค้าโครง ฯ พิจารณาอนุมัติว่าต้องจัดทำเค้าโครงวิทยานิพนธ์ ที่มีรายละเอียดและคุณสมบัติเข้าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้นี้ จึงจะยอมให้เสนอได้ ซึ่งจะช่วยให้เป็นเค้าโครงที่มีคุณภาพ ลดความขัดแย้งระหว่างกรรมการพิจารณาเค้าโครง ฯ เกณฑ์มาตรฐานในการเสนอเค้าโครงวิทยานิพนธ์ต่อไปนี้กำหนดไว้สำหรับการเขียน บทที่ 1 บทนำ บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง บทที่ 3 วิธีดำเนินการ และเกณฑ์มาตรฐาน โดยส่วนรวม ตามลำดับ ซึ่งจะใช้กับนิสิตปริญญาโท วิชาเอกการวัดผลการศึกษา มศว มหาสารคาม ตั้งแต่ปีการศึกษา 2534 เป็นต้นไป

เกณฑ์มาตรฐานของบทที่ 1 (บทนำ)

1. **ชื่อเรื่อง** ตั้งให้สั้น กระชับรัด ใจความสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งควรมีคำซึ่งเป็นหัวใจของเรื่อง (Key Word) อยู่ด้วย
2. **ภูมิหลัง หรือความเป็นมาของการวิจัย**
 1. ใช้กรอบแนวคิดของผู้วิจัย ควรมีทฤษฎี แนวคิดของบุคคลที่มีชื่อเสียงอยู่ด้วย เพื่อให้มีน้ำหนักน่าเชื่อถือยิ่งขึ้น แต่ไม่ให้นำเอาคำพูดของคนอื่น ๆ มาเรียงต่อ ๆ กัน
 2. ชี้ให้เห็นถึงปัญหาอย่างชัดเจนและบอกเหตุผลที่ทำให้การวิจัยอย่างเหมาะสม
 3. ชี้ให้เห็นความสำคัญของปัญหาพร้อมทั้งประโยชน์ที่สำคัญที่จะได้รับจากการวิจัยนั้น
 4. ใช้ภาษาให้ถูกต้อง กระชับรัด ใจความ และตรงจุด และพยายามเรียงลำดับความคิดให้ต่อเนื่องกัน

3. ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เขียนความมุ่งหมายในการวิจัยอย่างชัดเจน ใช้ภาษาที่เข้าใจได้ง่าย รัดกุม
2. เขียนเป็นประโยคบอกเล่า
3. สามารถตั้งสมมติฐานหรือทดสอบได้

4. ความสำคัญหรือประโยชน์ของการวิจัย

กล่าวถึงประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัยครั้งนั้น ซึ่งอาจอยู่

ในลักษณะดังนี้

1. ความสำคัญในแง่ความรู้ที่จะได้รับจากการวิจัย จะทำให้ได้ข้อเท็จจริงหรือช่วยเพิ่มพูน ความรู้ในเรื่องใด อันจะเป็นการเสริมสร้างสติปัญญา กฎเกณฑ์ และข้อสรุปให้กว้างขวางยิ่งขึ้น
2. ความสำคัญในแง่ของการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ โดยการกล่าวถึงผลที่ได้จากการวิจัยนั้นว่า จะเป็นประโยชน์ต่อใคร และเป็นประโยชน์อย่างไร หรือสามารถนำไปใช้ในเรื่องใด

ทั้งนี้ต้องไม่เขียนเกินความเป็นจริงและต้องสอดคล้องกับความมุ่งหมายของการวิจัย กล่าวคือ ผู้วิจัยจะต้องพิจารณาวัตถุประสงค์แต่ละข้อว่า จะก่อให้เกิดความรู้อะไร แล้วจึงพิจารณาต่อไปว่า ความรู้นั้นจะเป็นประโยชน์ต่อใคร และจะสามารถนำไปใช้ในเรื่องใด

5. สมมติฐาน (ถ้ามี)

1. ต้องสอดคล้องกับความมุ่งหมายของการวิจัย และตอบปัญหาการวิจัยได้
2. สามารถทดสอบได้ด้วยข้อมูลหลักฐานต่าง ๆ
3. ใช้ภาษาที่ชัดเจน เข้าใจได้ง่ายและรัดกุม
4. ตั้งมาจากหลักของเหตุผล ตามทฤษฎีความรู้พื้นฐาน และผลการวิจัยที่ผ่านมา ที่ผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ไม่ว่าจะเป็นตำรา วารสารต่าง ๆ ฯลฯ ไม่ได้ตั้งสมมติฐานขึ้นมาลอย ๆ

6. ขอบเขตของการวิจัย

ระบุขอบเขตของการวิจัยให้ชัดเจน กรณีศึกษาเกี่ยวข้องกับคุณสมบัติของประชากร ต้องกล่าวถึงประชากร (คืออะไร จำนวนเท่าใด) กลุ่มตัวอย่าง (คืออะไร จำนวนเท่าใด) ไม่ต้องระบุวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง แต่ระบุตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

7. ข้อตกลงเบื้องต้น

อาจจะกล่าวถึงหรือไม่กล่าวถึงก็ได้ แต่อย่างน้อยขอבקพรองหรือจุดอ่อนของการวิจัยมากำหนดเป็นข้อตกลงเบื้องต้น

8. คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. ให้นิยามศัพท์เฉพาะที่จำเป็น ซึ่งต้องการให้ผู้อ่านเข้าใจตรงกับที่ผู้มุ่งหวัง
2. การนิยามศัพท์มี 2 ลักษณะ สามารถเลือกใช้ตามความเหมาะสม
ลักษณะที่ 1 นิยามแบบทั่วไป สามารถยกนิยามตามที่ระบุไว้ใน พจนานุกรม สารานุกรม ตำรา วารสาร ฯลฯ หรือผู้วิจัยให้นิยามเอง เมื่อเห็นว่า สามารถให้นิยามได้ชัดเจน เหมาะสม
ลักษณะที่ 2 นิยามปฏิบัติการ นอกจากจะให้ความหมายของคำศัพท์ นั้น ๆ แล้ว ผู้วิจัยจะต้องระบุให้ชัดเจนว่า สามารถวัด ตรวจสอบหรือสังเกตได้อย่างไร

3. กรณีที่ยกนิยามของคนอื่นมาจะต้องเขียนอ้างอิงไว้ด้วย
4. ควรเขียนคำศัพท์เป็นภาษาอังกฤษกำกับไว้ด้วย

เกณฑ์มาตรฐานของ บทที่ 2 (เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง)

1. ในบทที่ 2 จะต้องประกอบด้วยอย่างน้อย 2 ส่วน คือเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่วิจัยและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่วิจัย
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย จะต้องประกอบด้วย
 - 2.1 ความหมายของสิ่งที่จะวิจัย (ของเรื่องที่จะวิจัย)
 - 2.2 ทฤษฎี แนวคิด เกี่ยวกับสิ่งที่วิจัย
 - 2.3 ลักษณะของทฤษฎีหรือแนวคิด (ถ้ามี เช่น ลักษณะของแบบทดสอบวินิจฉัยลักษณะของแบบทดสอบอิงเกณฑ์ ฯลฯ)
 - 2.4 เทคนิควิธีการ (ถ้ามี) เช่น เทคนิควิธีการสร้างแบบทดสอบวินิจฉัย ฯลฯ

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จะต้องประกอบด้วย (ยกเว้นเป็น
เรื่องใหม่หาก หาผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องไม่พบ)

3.1 งานวิจัยในประเทศ อย่างน้อย 10 เรื่อง

3.2 งานวิจัยในต่างประเทศ อย่างน้อย 5 เรื่อง

4. เมื่อกล่าวถึงแต่ละเรื่องต้องมีการสรุปไว้ค่อนท้ายของแต่ละเรื่อง
ใช้ภาษาของผู้วิจัยเอง (ยกเว้นเป็นเรื่องใหม่หาก หรือเรื่องที่เป็นความคิดสร้างสรรค์)

5. เอกสารอ้างอิงไม่ควรน้อยกว่า 20 เล่ม และมาจาก
ต้นฉบับ

เกณฑ์มาตรฐานของบทที่ 3 (วิธีดำเนินการ)

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างให้ระบุอย่างชัดเจน

1.1 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง กำหนดไว้อย่างเหมาะสม ถูกต้องตาม
หลักวิชา

1.2 กล่าวถึงวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีที่เหมาะสม และทำ
ให้ผู้อ่านเห็นภาพในการปฏิบัติจริง ๆ ว่าผู้วิจัยมีวิธีดำเนินการ
ในรายละเอียดอย่างไร

1.3 แสดงรายละเอียดของจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งออกเป็น 3

กรณี ดังนี้

กรณีที่ 1	นำเครื่องมือที่มีผู้อื่นสร้างไว้แล้วมาใช้
กรณีที่ 2	เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการเก็บ
รวบรวมข้อมูล
กรณีที่ 3	เป็นปริญาณิพนธ์ที่เกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือ

กรณีที่ 1 นำเครื่องมือที่มีผู้อื่นสร้างไว้แล้วมาใช้

1. ระบุให้รู้ว่าเป็นเครื่องมือของใคร สร้าง พ.ศ.ใด มีค่า สถิติ
แสดงคุณภาพเท่าใด

2. ต้องเป็นเครื่องมือที่ใช้วัดคุณลักษณะเดียวกับที่ผู้วิจัยต้องการจะวัด

การวัดผลการศึกษา 6

3. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้วัดต้องสอดคล้องกับกลุ่มตัวอย่างที่เจ้าของเครื่องมือได้ทดลองแล้ว เช่น

- วัดระดับขั้นเดียวกัน
- วัดกับประเภทเดียวกัน เช่น วัดกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศหญิงเหมือนกันกับที่เจ้าของเครื่องมือวัด

4. เครื่องมือนั้นต้องทันสมัย ไม่นานจนเกินไป (ไม่ควรเกิน 5 ปี)

5. เครื่องมือนั้นได้ผ่านการทดสอบหาคุณภาพมีมาตรฐานที่ใช้ได้ กรณีที่เครื่องมือนั้นสร้างมาเกิน 5 ปี หรือผู้วิจัยสงสัยอยากทราบคุณภาพ (เช่นค่าอำนาจจำแนกความเชื่อมั่น) ควรตรวจสอบคุณภาพใหม่โดยทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ใกล้เคียงกันจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ทดลองใช้ไม่น้อยกว่า 50 คน

กรณีที่ 2 เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. อธิบายขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือตามหลักการอย่างชัดเจน

2. อธิบายถึงการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวกับแนวคิดหลัก การทฤษฎี ต่าง ๆ ในการสร้างเครื่องมือ เช่น หลักสูตร คู่มือ เทคนิคการเขียนข้อคำถาม หรือตัวเครื่องมือของบุคคลอื่นที่สร้างไว้แล้วโดยระบุถึงแหล่งที่มาด้วย

3. ผู้เชี่ยวชาญที่ใช้ในการตรวจสอบเครื่องมือ ให้ระบุชื่อตำแหน่งทางวิชาการ (ถ้ามี) ตำแหน่ง หรือหน้าที่การงานสถานที่ทำงาน ผู้เชี่ยวชาญควรมี 2 ประเภทได้แก่ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเนื้อหา และผู้เชี่ยวชาญทางด้านวัดผล กรณีที่ไม่มีผู้เชี่ยวชาญให้ใช้ผู้ชำนาญการ

หมายเหตุ

ผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง ผู้ที่มีความรอบรู้ในเรื่องนั้นอย่างลึกซึ้งและกว้างขวาง เคยสร้างเครื่องมือขึ้นจนเป็นมาตรฐาน เคยเขียนบทความตำราหนังสือในเรื่องนั้นอย่างละเอียดทั้งนี้จะรวมถึงผู้ที่จบปริญญาเอกในสาขาวิชานั้น ผู้ที่ได้ตำแหน่งทางวิชาการระดับผู้ช่วยศาสตราจารย์ ในสาขานั้นเป็นอย่างต่ำ หรือผู้ที่เป็นที่ยอมรับในวงการนั้นว่าเป็น ผู้เชี่ยวชาญจริง

ผู้ชำนาญ หมายถึง ผู้ที่ปฏิบัติราชการอยู่ในระดับ 7 เป็นอย่างต่ำ หรือผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวข้องกับเรื่องนี้มาแล้วไม่ต่ำกว่า 10 ปี

4. แสดงถึงโครงสร้างในการวัด เช่น ระบุถึงเนื้อหาสาระที่ใช้วัดจุด ประสงค์การเรียนรู้ และบอกจำนวนข้อที่เขียนขึ้นในการทดลองใช้ จำนวนข้อที่ต้องการจริงของแต่ละเนื้อหา หรือจุดประสงค์

5. แสดงตัวอย่างลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวัด อธิบายวิธีการตรวจให้คะแนน เกณฑ์การให้คะแนนอย่างชัดเจน พร้อมทั้งระบุแหล่งที่มา

6. การหาคุณภาพ เครื่องมือเป็นรายชื่อ (เช่น ความยากง่าย อานาจจำแนก) ให้ทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างไม่น้อยกว่า 50 คน แล้วคัดเลือกข้อที่ดีไว้แล้วจึงหาคุณภาพทั้งฉบับ (เช่น ความเชื่อมั่น)

กรณีที่ 3 เป็นปริยญาณิพันธ์ที่เกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือ เกณฑ์ที่ใช้ทำนองเดียวกับกรณีที่ 2 แต่ส่วนที่เพิ่มเติม ดังนี้

1. มีแผนภาพประกอบแสดงถึงขั้นตอนในการสร้าง ที่ละเอียดและตามหลักการสร้างเครื่องมือประเภทนั้น ๆ แล้วอธิบายอย่างชัดเจนถึงขั้นตอนการสร้างแต่ละวัน

2. ในกระบวนการสร้างต้องทำการทดลองใช้ทั้งหมดไม่ต่ำกว่า 3 ครั้ง จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ขึ้นอยู่กับประเภทของเครื่องมือซึ่งกำหนดจำนวนอย่างต่ำดังตารางต่อไปนี้

ประเภทเครื่องมือ	จำนวนค่าสุคของกลุ่มตัวอย่าง		
	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3
อิงเกณฑ์	40	40	80
อิงกลุ่ม/วินิจจัย	80	80	200
ความถนัด/บุคลิกภาพ	100	100	400

3. สถิติที่ใช้

1. เลือกใช้สถิติที่เหมาะสมกับงานวิจัย
2. เอกสารที่ศึกษาควรศึกษาจากหลาย ๆ เล่ม และให้อ้างอิงจากต้นฉบับจริง
3. สถิติที่ใช้ให้ระบุถึงสูตร (ยกเว้นสถิติพื้นฐาน) แหล่งที่มา จำแนกสถิติที่ใช้ออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้
 - 3.1 สถิติที่ใช้ในการหาค่าเฉลี่ยของเครื่องมือ
 - 3.2 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็นต้น
 - 3.3 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล หรือทดสอบสมมติฐาน

เกณฑ์มาตรฐานโดยส่วนรวม

1. การพิมพ์ถูกต้องตามรูปแบบของบัณฑิตวิทยาลัย
2. มีค่าที่ผิดพลาดในแต่ละบทไม่เกิน 10 คำ
3. บรรณานุกรมต้องไม่ต่ำกว่า 20 เล่ม (รายการ)
โดยมีบรรณานุกรมที่เป็นภาษาอังกฤษไม่ต่ำกว่า 5 เล่ม (รายการ)